

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

1 bod

- A) Nabízel jim lahev vynikajícího výběru z bobulí.
- B) Podceňoval kvalitu a pověst místních šumivých vín.
- C) Ledové víno řadil mezi vyhlášené delikatesy podniku.
- D) Na vinném lístku zbyly už jen archivní kusy v lákavých lahvích.

2 Ve kterém z následujících souvětí je správně zapsána interpunkce?

1 bod

- A) V dětském oddělení, které prošlo rozsáhlou rekonstrukcí za několik milionů korun, je teď mnohem více počítačů, než ve studovně.
- B) Poezii čtenáři najdou na ochozu, kde je možné využít i různá zákoutí, výklenky, křesílka a jiná útulná místa, která mají ke čtení poezie navozovat tu správnou atmosféru.
- C) V oddělení časopisů, je vystaveno pouze to nejaktuálnější, takže, kdo chce bádát ve starších číslech, musí kontaktovat pracovníky informací, kteří mohou dostupné svazky celých ročníků přinést ze skladu.
- D) Odborná literatura je do fondů knihovny dokupována pravidelně ve čtvrtročních intervalech, a kdo je trochu aktivnější čtenář, může se na výběru objednávaných publikací podílet, a to prostřednictvím anket, nebo přímo podáním podnětu pracovníkům informací.

3 Přiřaďte ke každému z následujících souvětí (3.1–3.4) typ vedlejší věty (A–F), který se v něm uplatňuje:

max. 4 body

*Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.
Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.*

- 3.1 Kdo se bojí, nesmí do lesa.
- 3.2 Koho chleba jíš, toho píseň zpívej.
- 3.3 Jak si kdo ustele, tak si taky lehne.
- 3.4 Kam nechodí slunce, tam chodí lékař.

- A) vedlejší věta podmětná
- B) vedlejší věta předmětná
- C) vedlejší věta přívlastková
- D) vedlejší věta příslovečná místní
- E) vedlejší věta příslovečná příčinná
- F) vedlejší věta příslovečná způsobová

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4-7

PŘÍKLAD

Vichřice

servala v noci všechno listí ze stromu
kromě jediného lístku
ponechaného,
aby se sám a sám kymácel na holé větvi.

Na tomhle příkladu
Násilí demonstruje,
že ano, ano –
rádo si občas zažertuje.

(W. Szyborska, Okamžik. Dvojtečka. Tady)

4

max. 1 + 1

- 4.1 Napište smysluplnou větu o třech slovech, v níž slovo *vichřice* bude užito v jiném čísle než ve výchozím textu. Tvar slova *vichřice* musí zůstat zachován.

Posuzované slovo je ve výchozím textu vyznačeno tučně.

- 4.2 Vypište z výchozího textu podstatné jméno hromadné.

5

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 5.1 Ve verších se uplatňuje pravidelný rytmus.
5.2 V první sloce textu se vyskytuje personifikace.
5.3 Ve druhé sloce textu se vyskytuje personifikace.
5.4 V textu se uplatňuje opakování slov jako prostředek zesílení významu.

6

Které z následujících tvrzení o výchozím textu je pravdivé?

1 bod

- A) Do dění, jež je v textu zachyceno, se nezapojuje žádná postava.
B) V textu je podán důkaz, že příroda příliš často předvádí svou temnou sílu.
C) V textu je uvedena ukázka toho, jak se mohou lidé a příroda dostat do konfliktu.
D) Do situace zachycené v textu vnáší napětí skutečnost, že se vše odehrává na podzim.

7

Ve kterém z následujících veršů se vyskytuje podstatné jméno abstraktní?

1 bod

- A) násilí demonstruje
B) kromě jediného lístku
C) rádo si občas zažertuje
D) aby se sám a sám kymácel na holé větvi

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8-14

Historie přívozu v Luhu

- (1) Nejstarší zmínka o převážení přes řeku Berounku je v soupisu povinností manů křivoklátských z roku 1552, ale netýká se Luhu, nýbrž daleko starších Roztok. V robotných povinnostech Roztok je mimo jiné uvedeno: „Nade vsí v Rybářích jsou dva převozníci, kteří mají posly, psy a tenata k hradu zdarma převoziti. Také **jsou povinni hrad rybami zásobiti.**“ (Kočka, V., Dějiny Rakovnicka, str. 116) Ves Branov dodávala 4 vrátné ke hradu, 3 střelce na lovy a hlídky a 2 posly. Osada Luh tu zmíněna není, ještě neexistovala. Nezabudíctí obstarávali prostřednictvím 2 pekařů na Křivoklátě pečení chleba a posílali také jednoho střelce.
- (2) **Kdy přívoz v Luhu pod Branovem vznikl**, nemůžeme přesně určit. Prvním známým obyvatelem domku nejbližší k řece Berounce byl uhlíř Kryštof Kytner, který je doložen k roku 1651. Nevíme ovšem, zda byl také převozníkem. Druhým chalupníkem v Luhu byl Matěj Bíca. Celkem tu žilo 6 obyvatel.
- (3) Osada Luh se zřejmě rychle rozšiřovala a podél toku Štuleckého potoka ***** další uhlířské chalupy. **Na protějším břehu vedla stará zemská stezka**, po níž bylo možno dojet až do Prahy, ale hlavně na hrad Křivoklát, který byl správním centrem celé oblasti. Brzy asi také vznikl přívoz, který zajišťoval přepravu na druhou stranu řeky.

Nepřetržitě převážení je zmíněno ale až od počátku dvacátého století. V letech 1900–1916 byl převozníkem Václav Prošek, budoucí tchán převozníka Karla Proška, **známého z povídek Oty Pavla**. Převozníci se střídali až do roku 1984, kdy byl přívoz uzavřen.

Dobrovolnická éra přívozu začíná v roce 1986, kdy začala rekonstrukce opuštěného obecního přívozu na Pamětní síň Oty Pavla.

(<http://otapavel.cz>, upraveno)

8 Najděte v první části výchozího textu první výskyt jmenného tvaru přídavného jména a napište ho.

1 bod

9 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

1 bod

- A) bourali
- B) vznikaly
- C) chátraly
- D) opravovali

10 Co je nejspíše uvedeno v závorce v první části výchozího textu?

1 bod

- A) Knižní zdroj, odkud autor textu cituje pasáž v uvozovkách.
- B) Doporučená literatura pro zájemce o hlubší obeznámení s tímto tématem.
- C) Publikace, v níž bude autor textu prezentovat svůj názor uvedený v tomto článku v uvozovkách.
- D) Odkaz na knihu, kterou si autor textu ještě potřebuje prostudovat před dopracováním článku.

11 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 11.1 Matěj Bíca, chalupník z Luhu, měl pět příbuzných.
- 11.2 Bývalý opuštěný přívoz na Berounce je rodištěm Oty Pavla.
- 11.3 Ota Pavel si vzal za ženu dceru Václava Proška, a stal se tedy jeho zetěm.
- 11.4 Na Křivoklátě pekli chleba nezabudičtí pekaři, což patřilo k manským povinnostem vůči křivoklátské vrchnosti.

12

max. 1 + 1

- 12.1 Vypište ze třetí části výchozího textu synonymum slova *kontinuální*.
- 12.2 Vypište ze třetí části výchozího textu synonymum slova *rozzrůstat se*.
Hledaná slova se ve výchozím textu mohou vyskytovat i v jiném než základním tvaru.

13 Která z následujících možností uvádí chybně utvořené označení obyvatel daného místa?

1 bod

- A) Luh – Lužičtí
- B) Roztoky – Roztočtí
- C) Branov – Branovští
- D) Křivoklát – Křivoklátští

14 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se uplatňuje knižní tvar slova?

1 bod

Posuzované úseky jsou ve výchozím textu zvýrazněny.

- A) známého z povídek Oty Pavla
- B) jsou povinni hrad rybami zásobiti
- C) Kdy přívoz v Luhu pod Branovem vznikl
- D) Na protějším břehu vedla stará zemská stezka

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 15-16

Nezvyklá výstava s názvem Tvoři

Mezi jeho oblíbené vyučovací předměty patřila výtvarná výchova a fyzika. Začal se zabývat montáží soch ze starých kovových součástek. **Skloubil tak své estetické cítění a technické vidění světa.** Stačilo získat kus rezivějící pily a hned vznikly zuby zvláštního brouka. Zpočátku sbíral materiál na skládkách, později mu jeho obdivovatelé nosily kovové zbytky ze svých domácností a dílen, dnes mu zajímavé oběky vozí sami pracovníci třídících linek, s nimiž se díky své zálibě brzy skamarádil.

Časem vytvořil i první pohyblivý kousek. Této výzvě neodolal. Ale všechny pohyby vznikají mechanicky. V zájmu ekologie odmítl používat baterie nebo pohonné hmoty jako je benzin nebo zemní plyn.

(Fragment)

15 Který z následujících větných členů se nevyskytuje ve zvýrazněném úseku výchozího textu?

1 bod

- A) předmět
B) přívlastek neshodný
C) příslovecné určení účelu
D) příslovecné určení způsobu

16 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

max. 4 body



Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou. Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

17 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

3 body

- A) Být postaven do středu mohlo znamenat jediné velké zahanbení, nebo velkou poctu. Slavnostním postavením do středu byli odměňováni největší vůdci rodu. No jasně, pomyslel si, a vzpomněl si na snídající hejno. Viděli ten převrat! Ale já o jejich pocty nestojím. Nechci být jejich vůdcem.
B) „Jonathane Livingstone Racku. Postav se do středu!“ Slova Staršího zněla nezvykle obřadně.
C) Když přistál, byli rackové shromážděni na sněmovním místě, a zjevně tak byli shromážděni již delší dobu. Ve skutečnosti čekali na něho.
D) Podlomila se mu kolena, zplihlo mu peří a začalo mu hučet v uších. Stát na hanbě? To není možné! A co převrat? Oni to nechápou! To nemůže být pravda! Oni se mýlí! Mýlí se!
E) Chci se s nimi jen podělit o to, na co jsem přišel, a ukázat jim dveře, které se nám tím otevřely. Udělal krok dopředu.

„Jonathane Livingstone Racku,“ pronesl Starší. „Postav se do středu, aby tě všichni viděli. Budeš potrestán!“

Jonathan se cítil jako omráčený.

(R. Bach, Jonathan Livingston Racek)

17.1 _____

17.2 _____

17.3 _____

17.4 _____

17.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Když mě před dvěma dny m*нул na ulici, m*moděk m* zamával.

(Fragment)

18 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit *i/y* tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou *i/y* uvedena v odpovídajícím pořadí?

1 bod

- A) i - i - i
- B) y - i - i
- C) i - y - y
- D) y - y - y

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–23

„Vyprávěj mi nějaký příběh,“ poroučí vousatý muž, který sedí u mě v obýváku na pohovce. Takhle situace, přiznávám, mi není zrovna příjemná. Já přeci příběhy píšu, nevyprávím je. A ani to nedělám na objednávku. Poslední, kdo mě požádal, abych mu něco vyprávěl, byl můj syn. Před rokem? Vyprávěl jsem mu o víle a hrabošovi, ani už si nepamatuju co. Za dvě minuty usnul. Ale to, co se tady děje, se podstatně liší. Můj syn nemá vousy. Ani pistoli. Můj syn navíc o ten příběh pěkně poprosil, zatímco tenhle chlapík ho ze mě chce vypáčit násilím.

Snažím se vousáčovi vysvětlit, že pokud vrátí pistoli do pouzdra, bude to tak pro něj lepší. Pro nás oba. Je těžké vymyslet nějaký příběh, když vám na čelo míří hlaveň nabitá zbraně. Ten člověk ale trvá na svém. Jestliže v téhle zemi něco chcete, vysvětluje mi, musíte si to vydupat, třeba i násilím. On sám je přistěhovalec ze Švédska. Ve Švédsku je všechno úplně jinak. Tam když něco chcete, slušně o to požádáte a také to většinou dostanete. Ale v téhle rozpálené a dusné Levantě to tak nefunguje. Stačí vám tady být týden, abyste pochopili, jak to chodí. Lépe řečeno, abyste pochopili, jak to nechodí. Palestinci pěkně poprosili o stát. Dostali ho? Hovno dostali. Přešli k sebevražedným útokům v autobusech plných dětí a najednou je všichni kolem začali poslouchat.

Švédsko, odkud se ten vousáč přistěhoval, je pokroková země, úspěšná v mnoha oblastech. Švédsko, to není jen ABBA, Ikea a Nobelova cena. Švédsko je zkrátka země snů: všechno, čeho tam dosáhli, dokázali pouze a výhradně po dobrém.

„Podívejte se,“ pokouším se zahájit vyjednávání. „Žádný takový,“ zabručí vousáč a natáhne kohoutek, „budťo příběh, nebo ti vpálím kulku do hlavy.“ Chápu, že nemám na vybranou. Ten chlápek to myslí naprosto vážně.

(E. Keret, *Najednou někdo klepe na dveře*, upraveno)


19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 19.1 Švéd, který sedí u druhého muže v obýváku, je vousatý.
19.2 Muži, který má vyprávět příběh, ztěžuje situaci fakt, že nehovoří švédsky.
19.3 V zemi, kde se situace odehrává, je obvyklé, že když slušně požádáte, dostanete, co potřebujete.
19.4 Muž, který je zvyklý příběhy psát, vidí, že jestli chce přežít, bude muset příběh tentokrát vyprávět.

20 Vypište ze všech vět podtržených ve výchozím textu základní skladební dvojice.

max. 3 body

 Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

21 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se v podmětu vyskytuje infinitiv?

1 bod

- A) Snažím se vousáčovi vysvětlit
B) Je těžké vymyslet nějaký příběh
C) najednou je všichni kolem začali poslouchat
D) zatímco tenhle chlapík ho ze mě chce vypáčit násilím

22 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se nevyskytuje metafora?

1 bod

- A) zabručí vousáč a natáhne kohoutek
B) musíte si to vydupat, třeba i násilím
C) kdo mě požádal, abych mu něco vyprávěl
D) tenhle chlapík ho ze mě chce vypáčit násilím

23 Ve které z následujících možností jsou dvě věty zvýrazněné ve výchozím textu správně převedeny na větu jednoduchou?

1 bod

Význam výchozího textu musí zůstat plně zachován.

- A) poroučí vousatý muž u mě v obýváku na pohovce
B) poroučí vousatý muž sedící u mě v obýváku na pohovce
C) poroučí vousatý muž, usadiv se u mě v obýváku na pohovce
D) poroučí vousatý muž, zatímco sedí u mě v obýváku na pohovce

24 Ve které z následujících možností není pravopisná chyba?

1 bod

- A) Zboristé se při zkoušce dostali do rozepře o rytmus písně.
B) Operní pěvkyně s lehkostí vyzpívala i neuvěřitelně vysoké tóny.
C) Znalec zhodnotil rozsah tohoto struného nástroje jako velmi neobvyklý.
D) Mladý violista rozsypal složku s notovými materiály i netrpělivému basistovi.

25 Přiřadte ke každému z následujících úryvků (25.1–25.3) typ

max. 3 body

textu (A–E), který ho nejlépe vystihuje:

Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.

Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.

- 25.1 Kromě tohoto horského pobytu pro dvě osoby bych ráda využila vámi nabízenou možnost získat slevový kupon na masáž v místě pobytu.
- 25.2 Horská cestička se vinula krajinou jako poctivě tkaná stužka z bohatě zdobeného kroje místních dívek. Krajina kolem cestičky poutníkům kradla oči k podívané, která se dala přirovnat snad jen k malované výzdobě zdejšího svatostánku. Všechno to bylo dílo Boží – tak vysoko v horách.
- 25.3 V roce 1932 založil při malotřídce mineralogický kroužek, který sdružoval jak děti, tak rodiče a další zájemce. Od tohoto roku organizoval mnohé mineralogické výlety do okolní horské krajiny, která se jako celek stala hlavním předmětem jeho badatelského zájmu. V roce 1935 vydává vlastním nákladem první sešit Malého mineraloga.

(Fragment)

- A) životopis
- B) objednávka
- C) úvahový text
- D) reklamní text
- E) subjektivně zbarvený popis

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 26

Podstatná jména zakončená na *-ma*

Podstatná jména středního rodu (řeckého původu), která jsou v 1., ve 4. a 5. p. j. č. zakončena na *-ma*, mají v ostatních pádech navíc kmenotvornou příponu *-at-*.

Skloňují se podle vzoru „město“ kromě 1., 4., 5. p. j. č., kde je koncovka nulová, a 2. p. j. č., kde je koncovka *-u* podle mužského vzoru „hrad“:

| | jednotné číslo | množné číslo |
|--------|-----------------|------------------|
| 1. pád | <i>drama</i> | <i>dramata</i> |
| 2. pád | <i>dramatu</i> | <i>dramat</i> |
| 3. pád | <i>dramatu</i> | <i>dramatům</i> |
| 4. pád | <i>drama</i> | <i>dramata</i> |
| 5. pád | <i>drama</i> | <i>dramata</i> |
| 6. pád | <i>dramatu</i> | <i>dramatech</i> |
| 7. pád | <i>dramatem</i> | <i>dramaty</i> |

(Akademická příručka českého jazyka)

26 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda obsahuje podstatné jméno středního rodu řeckého původu ve správném tvaru (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 26.1 Argumentoval spíše dogmaty, než aby posoudil předložená fakta a použil selský rozum.
- 26.2 Turista přistoupil ke schémátům hromadné dopravy, ale zdálo se, že už je úplně ztracený.
- 26.3 Připlatili si za pokoj s výhledem na panoramatu města, protože chtěli fotit osvětlené věže.
- 26.4 Doktor konstatoval, že se pacientovi k revma přidaly ještě komplikace s ledvinovými kameny.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27–30

V této knize najdeme vyobrazení stovek mistrovských děl všech dob, nedostáváme však do ruky pouhé dějiny umění. Ilustrace i obsáhlá antologie textů, vzniklých od antiky až po dnešek, čtenáři pomáhá vytvořit si představu o různých pojetích krásy, jak se projevovala a stávala se předmětem diskuse od starověkého Řecka až po současnost. Kniha názorně ukazuje, jak různě byla pojmána краса přírody, květin, zvířat, lidských těl, nebeských těles, matematických vztahů, světla, drahokamů, oděvů, Boha či ďábla. ***** se dochovaly jen texty z pera filozofů, spisovatelů, vědců, mystiků a teologů, případně svědectví umělců, na základě těchto dokumentů si můžeme udělat představu také o tom, jak vnímaly krásu nejširší lidové vrstvy. Vidíme rovněž, že nejenom v různých dobách, ale i v rámci téže kultury se střetávala odlišná pojetí krásy. Je na čtenáři, aby si nad stránkami knihy vytvořil **vlastní** názor na to, zdali si představa krásy ve všech svých projevech **uchovala** některé **neměnné** rysy. Nepochybně však prožije vzrušující dobrodružství rozumové i citové.

(U. Eco, *Dějiny krásy*)

27

max. 2 + 1

- 27.1 Vypište z výchozího textu dvě slova, z nichž každé stojí na prvním místě několikanásobného přívlastku neshodného.
- 27.2 Vypište z prvního souvětí výchozího textu všechna podstatná jména rodu středního, která se skloňují podle vzoru **STAVENÍ**.



Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání podúloh, je považován za chybu.

28

1 bod

Která z následujících spojek nejspíše patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) Neboť
- B) Jelikož
- C) Protože
- D) Třebaže

29

1 bod

Ve které z následujících možností nelze první slovo z dvojice nahradit druhým tak, aby význam výchozího textu zůstal zachován?

První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm zvýrazněno.

- A) tělo – trup
- B) vlastní – svůj
- C) neměnný – stálý
- D) uchovat – udržet

30

1 bod

Která z následujících možností nejlépe vystihuje typ výchozího textu?

- A) kritika nově vydaných Dějin krásy
- B) původní osnova knihy Dějiny krásy
- C) úryvek jedné kapitoly knihy Dějiny krásy
- D) stručná charakteristika knihy Dějiny krásy